

บทที่ 1

บทนำ

สภาพและความสำคัญของปัญหา

ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น พรรคการเมืองเป็นปัจจัยที่สำคัญและจำเป็น ถ้าประเทศใดขาดระบบพรรคการเมืองที่มั่นคงและมีประสิทธิภาพแล้ว หมายความว่าโอกาสที่ประเทศนั้นจะเป็นประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์ก็ย่อมไม่มีทางเป็นไปได้¹ เพราะระบอบประชาธิปไตยจะมั่นคงหรือไม่ต้องอาศัยพรรคการเมืองเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีความสำคัญในฐานะเป็นตัวเชื่อมโยงประชาชน และระดมประชาชนเข้าสู่ระบบการเมือง รวมถึงการสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเป็นระบบ พรรคการเมืองจึงเป็นศูนย์รวมหลาย ๆ ด้าน ทั้งหลักอุดมการณ์ ความต้องการทางการเมืองของประชาชน ดังนั้น การปกครองระบอบประชาธิปไตย จึงเป็นการปกครองที่ประชาชนมีส่วนเข้ามาดำเนินการบริหารประเทศด้วยตัวเอง โดยอาศัยตัวแทนดังกล่าวแล้ว ในลักษณะเช่นนี้ปัจจัยสำคัญ จะทำให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยบรรลุเป้าหมายได้ จึงขึ้นอยู่กับ การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนด้วยความสมัครใจ

การเข้าร่วมทางการเมืองนั้นมีความหมายกว้างขวางยิ่งกว่าที่จะหมายถึงการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นครั้งคราวเท่านั้น แก่นสารการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ ความรู้สึกผูกพัน ห่วงใย ในผลประโยชน์ส่วนรวมหรือผลประโยชน์ร่วมกัน การเข้าร่วมกิจกรรมกับพรรคการเมืองเป็นการเข้าร่วมทางการเมืองที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่ง เช่น การสนับสนุนด้านการเงินแก่พรรค การเข้าร่วมประชุมพรรคในการประชุมพรรค การช่วยรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การสนทนากับสมาชิกพรรค การเขียนจดหมายถึงพรรค การเข้าร่วมองค์การพรรค การร่วมกิจกรรมอื่นกับพรรคการเมืองที่ตนนิยมชมชอบหรือให้การสนับสนุน เป็นต้น นอกเหนือจากมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองต่อประเด็นสาธารณะ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตัวแทนในระดับต่าง ๆ

¹ ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, " ข้อคิดเห็นในการสร้างระบบพรรคการเมือง ,"วารสารเทศาภิบาล ปีที่ 76 เล่มที่ 11 (พฤศจิกายน 2524), หน้า 12.

การแสดงออกทางการเมืองอื่น ๆ เช่น การเดินขบวน การประท้วง เป็นต้น ซึ่งการเข้าร่วมทางการเมืองไม่ว่าลักษณะใด ต่างเกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของประชาชนทั้งสิ้น ดังนั้น พรรคการเมืองจึงเป็นเครื่องมือหรือช่องทางในการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในระดับประชาธิปไตยเสมอ เป็นที่หวังในการเสนอผลประโยชน์แก่ประชาชน และให้ข่าวสารความรู้ความเข้าใจทางการเมืองแก่ประชาชนอีกด้วย

ในทางรัฐศาสตร์ ความผูกพันทางการเมืองของประชาชน (Party Identification) คือ ความจงรักภักดีหรือความเชื่อที่มีต่อพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่ง คล้ายกับประชาชนเชื่อต่อลัทธิ ศักดิ์สิทธิ์หรือศาสนา ซึ่งเชื่อว่าจะสามารถสนองประโยชน์ตามที่ตนต้องการได้ และพร้อมที่จะปฏิบัติตามความเชื่อนั้น ในขณะที่เดียวกันก็จะมี การถ่ายทอดความเชื่อที่ติดต่อกันไปในรูปของกระบวนการเรียนรู้ในสังคม กล่าวอีกนัยหนึ่ง ความผูกพันพรรคการเมืองมีลักษณะคล้ายกับการเข้าร่วมสังกัตกุ่มต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งทำ ให้บุคคลผูกพันกับกลุ่มและปฏิบัติตามกลุ่มที่ตนสังกัดนั้น แต่ความผูกพันที่ว่าบางครั้งเรามิอาจรู้ได้ว่าเป็นอย่างไร และมีระดับไหน เพราะเป็นสิ่งที่อยู่ในใจและบางครั้งไม่แสดงออกถึงความผูกพัน แต่บางครั้งก็สามารถสังเกตได้บ้างจากการแสดงออกทางการเมือง เช่น การให้การสนับสนุนด้านต่าง ๆ แก่พรรคการเมืองที่ตนชอบ เป็นต้น

นอกเหนือจากแง่มุมของความรู้สึกที่เป็นนามธรรมแล้ว การศึกษาความผูกพันต่อพรรคการเมืองเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในแง่พฤติกรรม² เพราะการศึกษาพรรคการเมืองในสังคมประชาธิปไตย เป็นการศึกษาคำความเข้าใจถึงธรรมชาติความเกี่ยวพันของประชาชนกับพรรคการเมือง การสนับสนุนด้านทัศนคติ พฤติกรรม ความรู้สึกของประชาชนที่มีต่อพรรคการเมือง เพราะหากประชาชนไม่ภักดีต่อพรรคการเมืองหรือมีความผูกพันต่อพรรคการเมืองน้อย หรือรู้สึกว่าพรรคการเมืองไม่มีประสิทธิภาพ และไม่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมกับพรรคการเมืองแล้ว เป็นหน้าที่ของพรรคการเมืองที่จะต้องแสวงหาแนวทางเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างกันเป็นไปด้วยความยุ่งยาก แต่หากประชาชนเข้าร่วมกับพรรคการเมืองและแสดงตนผูกพันกับพรรคการเมืองอย่างมั่นใจ และรู้สึกว่าจะประสบผลสำเร็จ

² สิทธิพันธ์ พุทธพูน, "Party Identification กับการพัฒนาการเมือง," ใน พัฒนาการเมือง, ลิขิต วีระเวดิน, (บรรณาธิการ) (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แพร่พิทยา, 2518), หน้า 166.

ในเป้าหมายของตน โดยผ่านพรรคการเมือง การกิจของพรรคการเมืองก็มักง่ายขึ้น ดังนั้น ความผูกพันต่อพรรคการเมืองจึงมีความสำคัญต่อการเสริมสร้างความเป็นสถาบันพรรคการเมือง และเป็นปัจจัยที่ให้หลักประกันความมั่นคงของระบบการเมืองด้วยตนเองในขณะเดียวกันด้วย³

ความผูกพันต่อพรรคการเมืองของคนไทยนั้นเมื่ออยู่บ้างแล้วพอสมควรจะเห็นได้จากพฤติกรรมทางการเมือง โดยเฉพาะพฤติกรรมกลางคะแนนเสียงเลือกตั้งจากการศึกษาวิจัยของนักวิชาการทางรัฐศาสตร์ของไทยหลายท่านเช่น จรูญ สุภาพ, ชัยอนันต์ สมุทวณิช, พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และ สุจิต บุญบงการ เป็นต้น จากผลงานการศึกษาแสดงให้เห็นว่าคนไทยนั้นมีความผูกพันและรู้จักคุ้นเคยพรรคการเมืองในแง่มุมต่าง ๆ ของพรรคการเมืองไทยพอสมควร แต่ค่อนข้างจะมีน้อยในอดีต เพราะคนไทยได้ทำความคุ้นเคยกับระบอบประชาธิปไตยมาเพียง 60 ปี เท่านั้น และพรรคการเมืองไทยได้วิวัฒนาการมาภายหลังมีพระราชบัญญัติพรรคการเมืองฉบับแรก เมื่อ พ.ศ. 2498 ประกอบกับสภาพการเมืองไทยที่ผ่านมานั้น ขาดการพัฒนาาระบบและกระบวนการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่อง ทว่าให้พรรคการเมืองและระบบการเมืองไม่เป็นที่คุ้นเคยกับคนไทยเท่าที่ควร อย่างไรก็ตาม ด้วยเหตุที่ประเทศไทยได้ประกาศอยู่เสมอว่าจะยึดมั่นอยู่กับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ดังที่ปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญทุกฉบับในระดับดังกล่าว พรรคการเมืองเป็นสิ่งจำเป็นที่ขาดเสียมิได้⁴ ด้วยเหตุนี้ ประเทศไทยจึงมีความพยายามพัฒนาพรรคการเมืองแม้จะพบอุปสรรคมากมายก็ตาม และดูเหมือนว่ายี่งนานวันพรรคการเมืองไทยยิ่งฝังรากลึกลงสู่จิตสำนึกของประชาชน ในฐานะที่พรรคเป็นกลไกที่จำเป็นในระบอบที่สำคัญ พรรคได้ทำหน้าที่เป็นช่องทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้มากขึ้น

³ Angus Campbell, *American Voter* (New York : John Wiley and Sons., 1960), p.121.

⁴ อภิญา จรูญพร, "ความไม่มั่นคงของพรรคการเมือง," ใน *สัปดาห์การเมือง* ชัยอนันต์ สมุทวณิช และคนอื่น ๆ (บรรณาธิการ) (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2514), หน้า 179.

นั่นเอง⁵ จะสังเกตเห็นได้ว่าการเสนอตัวของพรรคการเมืองให้ประชาชนเลือกในการเลือกตั้งแต่ละครั้งมีจำนวนมากมาย ซึ่งนับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ 24 มิถุนายน 2474 เป็นต้นมา ได้มีการเลือกตั้งจำนวน 17 ครั้ง และนับตั้งแต่มีพระราชบัญญัติพรรคการเมือง ปี 2498 เป็นต้นมา มีพรรคการเมืองจดทะเบียนและเสนอลงแข่งขันการเลือกตั้งแต่ละครั้งไม่น้อยกว่า 9 พรรค และสูงสุดถึง 55 พรรค ซึ่งนับว่ามีเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม ปริมาณพรรคการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งนั้นน้อยลงทุกที สภาพการณ์เช่นนี้ปรากฏชัดภายหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองมีผลต่อความรู้สึกนึกคิดของประชาชน ความสนใจในการเมืองการปกครองมากขึ้นโดยลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตเมือง เช่น กรุงเทพมหานคร

ชัยอนันต์ สมุทวณิช⁶ กล่าวถึงปัจจัยแห่งคะแนนนิยมพรรคการเมือง โดยมีหลายประการคือ ขึ้นอยู่กับจำนวนผู้สมัครหรือขนาดของพรรคการเมือง จำนวนประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ลักษณะของการแบ่งเขตหรือรวมเขตเลือกตั้ง ลักษณะชื่อเสียงและการเชื่อถือของประชาชนต่อผู้สมัคร ระบบการเลือกตั้ง ปัจจัยเหล่านี้มีอิทธิพลต่อความนิยมพรรคการเมืองในการเลือกตั้งในคราวหนึ่ง ๆ ว่าได้รับคะแนนเสียงมากน้อยเพียงใด ปรากฏว่าพรรคการเมืองใหญ่และมีชื่อเสียงเท่านี้ที่ได้รับ แต่อาจมีพรรคเล็กได้รับบ้าง ในกรณีผู้สมัครพรรคนั้นมีชื่อเสียงเก่าแก่ จากรายงานการวิจัยความนิยมพรรคการเมืองของศูนย์วิจัยวิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี⁷ กรณีสองพรรคใหญ่ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในระดับจังหวัดคือ พรรคประชาธิปัตย์ และพรรคกิจสังคม ปรากฏว่าเป็นไปตามปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นว่ามีอิทธิพลต่อความนิยมพรรคการเมืองมากน้อยตามลำดับ

⁵ ลิขิต ธีระเวคิน, "พรรคการเมืองและการพัฒนาการเมือง," เอกสารรายงานเสนอต่อสมาคมนักวิจัย มหาวิทยาลัยไทย เรื่องกลยุทธ์และมาตรการพัฒนาประเทศไทยในทศวรรษที่ 1980 (2527), หน้า 7.

⁶ ชัยอนันต์ สมุทวณิช, การเลือกตั้ง พรรคการเมือง รัฐสภา และคณะทหาร (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2524), หน้า 52-53.

⁷ รัตน์ ยืนนาน และคนอื่น ๆ, รายงานการวิจัยความนิยมของประชาชนที่มีต่อพรรคการเมืองสำหรับการเลือกตั้งใน พ.ศ.2526 : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสุราษฎร์ธานี (ม.ป.ท., ม.ป.ป.)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าได้มีการศึกษาและสังเกตการณ์พฤติกรรมของคนไทยโดยทั่วไป เกี่ยวกับความนิยมหรือผูกพันกับพรรคการเมือง จะมีความแตกต่างกันออกไปบ้างในแง่ของบางที่บางเขตหรือชุมชนในเมืองกับชุมชนชนบท แต่โดยลักษณะทั่วไปโดยเฉลี่ยแล้วคนไทยมีความนิยมหรือผูกพันพรรคการเมืองต่ำมาก เพราะพรรคการเมืองไทยมีการยุบและจัดตั้งบ่อยมีจำนวนมาก และแต่ละพรรคมีนโยบายไม่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด และการสื่อสารระหว่างประชาชนกับนโยบายพรรคการเมืองยังอยู่ในวงจำกัด⁸ ตำรวจนครบาลในฐานะที่เป็นผู้ใกล้ชิด ทันท่วงทีทางการเมือง พรรคการเมืองและเหตุการณ์ทางการเมืองดังกล่าวแล้ว จึงสมควรตรวจสอบให้เป็นที่ประจักษ์ว่าจริง ๆ แล้ว ตำรวจนครบาลมีความผูกพันหรือมีความสัมพันธ์กับพรรคประชากรไทยในลักษณะไหน เริ่มต้นและพัฒนาการไปอย่างไร ทำไมจึงผูกพันกับพรรคประชากรไทยมาก นอกเหนือจากการแสดงออกโดยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในคราวหนึ่ง ๆ เท่านั้น ตำรวจนครบาลมีความผูกพันกับพรรคประชากรไทยในความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมอย่างไรนั้น ยังไม่เป็นที่ทราบกันแน่ชัด เพราะได้มีการศึกษาวิจัยน้อยมาก

ความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับตำรวจ

การปฏิบัติหน้าที่ภารกิจของตำรวจในระดับประชาชนิปไตย มีขอบเขตความรับผิดชอบอย่างกว้างขวาง และเกี่ยวข้องกับเรื่องราว เหตุการณ์ชีวิตประจำวันของประชาชนอย่างกว้างขวางและใกล้ชิด นับเป็นกิจการที่ยุ่งยาก สลับซับซ้อนไปตามภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคม อาจกล่าวได้ว่า ยิ่งบ้านเมืองเจริญขึ้นมากเพียงใด ความยุ่งยากของภารกิจตำรวจก็จะยิ่งเพิ่มทวีขึ้นเพียงนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะหัวเลี้ยวหัวต่อของการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ เป็นผลให้การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจในฐานะผู้รักษากฎหมาย เพื่อคุ้มครองสิทธิผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ ได้ประสบปัญหาอุปสรรคข้อขัดข้อง อันเนื่องจากการปรับปรุงกลไกการ

⁸ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, เอกสารการวิจัยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดขอนแก่น เขต 3, 18 เมษายน 2526 (กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2527), หน้า 174-175.

บริหารงานตำรวจที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคม และจากปัจจัยอิทธิพลภาวะแวดล้อมภายนอก การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจในระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ จำเป็นจะต้องคำนึงถึงหลักคุณภาพระหว่างสิทธิส่วนบุคคล กับหลักการการรักษาความสงบเรียบร้อยภายใต้กรอบข้อบังคับของสังคมและหลักกฎหมายของบ้านเมือง ในฐานะที่ตำรวจเป็นแต่เพียงสื่อกลางอำนวยความสะดวกช่วยเหลือแก้ปัญหาให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเสรีภาพ โดยถูกต้องภายใต้หลักความยุติธรรมเสมอภาคแห่งกฎหมาย (justice under law) ประกอบควบคู่กันไปด้วย⁹

การบริหารงานตำรวจในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของระบบสังคม จึงมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับการปกครอง การเมือง สังคม และเศรษฐกิจของประเทศอย่างใกล้ชิด ประกอบด้วยหลักปรัชญาของตำรวจที่ว่า "ตำรวจก็คือประชาชน" เป็นผลให้การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจมีความเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับบทบาททางการเมือง ทั้งในรูปของการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เช่นเดียวกับประชาชนทั่วไป กับการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจในฐานะข้าราชการพลเรือนฝ่ายประจำ เช่น ดำเนินการควบคุมการเลือกตั้งให้เป็นไปด้วยความถูกต้องยุติธรรม และการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา เป็นต้น เป็นผลให้การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจมีความสัมพันธ์กับรัฐบาล ซึ่งเป็นข้าราชการฝ่ายการเมือง ทั้งโดยตรงและโดยปริยาย บทบาททางการเมืองดังกล่าวนี้มีความสำคัญมาก ไม่ว่าจะในด้าน การปกครอง การเมือง สังคม และเศรษฐกิจ ทั้งนี้เพราะตำรวจในฐานะสถานภาพหนึ่งเป็นข้าราชการประจำที่จะต้องปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล คือ เป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ในฐานะหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย (law enforcement agency) จะต้องทำหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของประชาชน ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ให้สังคมอยู่ด้วยความผาสุก ปลอดภัยหรือเป็นการควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในสังคม ซึ่งมีความเป็นอยู่เนืองนิจที่แตกต่างกันให้อยู่ในกรอบอันดีงามของสังคม เป็นต้น และในอีกสถานภาพหนึ่ง ตำรวจก็คือประชาชนที่จะต้องเกี่ยวข้องกับบทบาททางการเมือง การปกครองในสังคมนั้น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตำรวจในระบอบประชาธิปไตย มีสิทธิที่จะ

⁹ ประเสริฐ เมฆมนี่, ตำรวจและกระบวนการยุติธรรม (กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิพิธ จำกัด, 2519), หน้า 88

แสดงออกซึ่งเจตจำนง (general will) ของตนในการเข้าไปมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย การปกครองประเทศ¹⁰ ซึ่งวิธีการยินยอมมอบอำนาจของตนแก่ผู้บริหารประเทศในการ ปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ การเลือกตั้งโดยที่การมอบอำนาจดังกล่าว จะต้องตั้งอยู่ บนรากฐานของความสมัครใจและเสรี

วัตถุประสงค์การศึกษา

การวิจัยเรื่องนี้มุ่งศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล ดังต่อไปนี้

1. เพื่อทราบว่าการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน การสำรวจนครบาล มีความผูกพันต่อพรรคประชากรไทยหรือไม่ อย่างไร
2. เพื่อศึกษาถึงสาเหตุ พัฒนาการ และลักษณะของความผูกพันต่อพรรคประชากรไทย ของการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน การสำรวจนครบาล
3. เพื่อทราบถึงแบบแผนความผูกพันกับพรรคการเมืองของคนไทย

สมมติฐานการศึกษา

จากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยรับราชการสำรวจ ในสังกัดกองบัญชาการตำรวจ นครบาล มาตลอดระยะเวลา 7 ปี (ตั้งแต่ พ.ศ. 2530-2537) ได้พบปะพูดคุยแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกับข้าราชการตำรวจส่วนใหญ่แล้ว จะมีความรู้สึกที่ชอบพรรคประชากรไทยแล้ว ก็จะเป็นความผูกพันต่อเนื่องมาตลอดและส่วนใหญ่ข้าราชการตำรวจ เหล่านั้นก็จะยังนิยม ชมชอบพรรคนี้ตลอดมาไม่เปลี่ยนแปลง ซึ่งเหตุผลนั้นส่วนใหญ่แล้วจะบอกว่า หัวหน้าพรรค ประชากรไทยในอดีตที่เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้เอาใจใส่ต่อสวัสดิภาพ ความเป็นอยู่ของข้าราชการตำรวจ โดยการสร้างแฟลตที่อยู่อาศัยให้แก่ข้าราชการตำรวจ แต่ทั้งนี้ ไม่ได้หมายความว่าสร้างได้เพียงพอแก่ข้าราชการตำรวจทั้งหมด แฟลตที่สร้าง

¹⁰ วรสิทธิ์ โรจนพานิช, "การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และผลสะท้อน ที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516), หน้า 5.

ขึ้นมาสามารถช่วยเหลือข้าราชการตำรวจในเรื่องที่พิศอกอาศัยได้เพียงส่วนน้อยเท่านั้น และก็ไม่ได้สร้างต่อมาก็เลย แต่เป็นเพราะเหตุใดข้าราชการตำรวจเหล่านั้นจึงยังชื่นชอบศรัทธาพรรคประชากรไทยตลอดมาได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาในเรื่องนี้โดยตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ว่า " ความผูกพันต่อพรรคประชากรไทยของข้าราชการตำรวจในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล เป็นความจงรักภักดีที่มีต่อพรรคอันเริ่มต้นมาจากการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ และความประทับใจในอุดมการณ์ของพรรค"

ขอบเขตการศึกษา

เนื่องจากในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา การต่อสู้ทางการเมืองโดยระบบพรรคในกรุงเทพมหานคร มีการต่อสู้แข่งขันกันอย่างเข้มข้นที่สุด และได้รับการสนับสนุนจากคนกรุงเทพมหานครมากที่สุด ซึ่งในที่นี่หมายความว่ารวมถึงตำรวจนครบาลด้วย ในฐานะเป็นผู้ใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสนับสนุนพรรคการเมืองของตน มีพรรคการเมืองอยู่พรรคหนึ่งที่ได้รับการสนับสนุนจากตำรวจนครบาลและคนกรุงเทพมหานครตลอดมา ได้แก่พรรคประชากรไทย เมื่อดูจากคะแนนเลือกตั้งแล้ว จะสังเกตเห็นได้ว่าการสนับสนุนของข้าราชการตำรวจนครบาลหรือคนกรุงเทพมหานครที่มีต่อพรรคประชากรไทยนั้น แทบจะไม่มีเปลี่ยนแปลงเลยในช่วงสมัยการเลือกตั้งครั้งหนึ่ง ๆ ถึงแม้ว่าในการเลือกตั้งบางครั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชากรไทย จะไม่สามารถมีคะแนนเสียงชนะคู่แข่งพรรคอื่นได้ แต่คะแนนที่ได้รับแต่ละครั้งนั้นก็ยังไม่ค่อยจะเปลี่ยนแปลงเท่าใดนัก แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่สนับสนุนพรรคประชากรไทย น่าจะเป็นบุคคลกลุ่มเดิมตลอดมา

ดังนั้น ในการศึกษาความผูกพันต่อพรรคประชากรไทยของตำรวจนครบาลนั้น จึงมุ่งศึกษาจากข้าราชการตำรวจในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ในฐานะที่เป็นผู้ที่รับราชการในเขตกรุงเทพมหานคร และมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งได้ นอกจากจะทำให้พรรคประชากรไทย ได้ทราบว่าผู้สนับสนุนพรรคการเมืองของตนมีความสนใจต่อพรรคอย่างไรแล้ว ยังจะสามารถทำนายได้ว่าพรรคประชากรไทยจะพัฒนาการต่อไปได้หรือไม่ เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของตำรวจนครบาลได้อีกด้วย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาข้าราชการตำรวจในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาลซึ่งรับราชการประจำสถานีตำรวจทุกสถานี จำนวน 74 สถานี ๆ ละ 10 คน รวม

ทั้งสิ้น 740 คน เป็นทั้งข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรและชั้นประทวนคละกัน ซึ่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล ประกอบด้วย 3 กองบังคับการ ได้แก่ กองบังคับการตำรวจนครบาลพระนครเหนือ 31 สถานี กองบังคับการตำรวจนครบาลพระนครใต้ 16 สถานี และ กองบังคับการตำรวจนครบาลธนบุรี 27 สถานี

วิธีการศึกษา

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการอ่านเอกสารหนังสือ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความผูกพันต่อพรรคการเมือง เช่น ศึกษาความหมาย ลักษณะพรรคการเมือง ความผูกพันต่อพรรคการเมือง สังคมวิทยา จิตวิทยาและที่เกี่ยวข้องกับความผูกพันต่อพรรคการเมือง โดยค้นคว้าจากห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ หอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากสนาม สุ่มตัวอย่างข้าราชการตำรวจทุกสถานีตำรวจในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล จำนวน 74 สถานี ส่งแบบสอบถามสถานีละ 10 ชุด รวม 740 ชุด โดยกลุ่มตัวอย่างนี้เป็นทั้งข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร และชั้นประทวน ซึ่งถือเป็นตัวแทนของข้าราชการตำรวจ สังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างดังนี้ คือ

2.1 ข้าราชการตำรวจซึ่งทำหน้าที่ต่าง ๆ ทุกสถานีตำรวจ โดยประกอบด้วย ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร และชั้นประทวน คละกัน รวมสถานีละ 10 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามชนิดที่เป็นแบบปิดท้าย (close ended) ทั้งสิ้น เพราะต้องการให้ผู้ตอบเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีคำตอบให้เลือกมากพอ และมีความเข้มข้นตั้งแต่มากที่สุด เรียงลำดับไปจนถึงน้อยสุด ตามระดับความต้องการ และการตอบแบบสอบถามตัวต่อตัวกับกลุ่มตัวอย่างโดยสมัครใจ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้รายละเอียดข้อความจริงอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิเคราะห์ให้มากที่สุด

3. วิธีการวิเคราะห์ ใช้วิธีวิเคราะห์ทางสถิติ เทคนิคทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ร้อยละ ไคสแคว์ Gamma และ Anova เพื่อวิเคราะห์ตามแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความผูกพันต่อพรรคการเมือง การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ การกล่อมเกลาทางสังคม ความประทับใจต่อพรรค และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพรรค

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ น่าจะอำนวยประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา วิเคราะห์ พฤติกรรมทางการเมือง ในส่วนที่เกี่ยวกับความผูกพันทางการเมือง ว่าตำรวจนครบาลมีสาเหตุลักษณะ และพัฒนาการแห่งความผูกพันต่อพรรคประชากรไทยอย่างไร ทั้งนี้ เพื่อจะได้รู้และใช้เป็นพื้นฐานต่อการพัฒนาการเมืองและคาดการณ์พรรคการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประเทศไทย
2. เป็นประโยชน์ต่อพรรคการเมือง และระบบการเมืองของไทยโดยตรง ที่จะได้รับทราบแนวทางสร้างเสริมความผูกพันพรรคการเมืองให้เกิดขึ้น อันจะทำให้พรรคการเมืองพัฒนาไปอย่างมั่นคง
3. ใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงในทางวิชาการทางรัฐศาสตร์ ในแง่พฤติกรรมทางการเมือง ว่าด้วยความผูกพันพรรคการเมืองไทยโดยเฉพาะ

แนวการดำเนินเรื่อง

วิทยานิพนธ์อันเป็นการรายงานผลการวิจัยเรื่องนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ส่วนคือ

บทที่ 1 ว่าด้วยสภาพและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์การศึกษา สมมติฐานการศึกษา ขอบเขตการศึกษา วิธีการศึกษา ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และแนวการดำเนินเรื่อง

บทที่ 2 ว่าด้วยแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความผูกพันต่อพรรคการเมือง (party identification) จากนักคิดทางรัฐศาสตร์ต่าง ๆ นอกจากนั้น ได้กล่าวถึงทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะความผูกพันต่อพรรคการเมือง และได้พูดถึงความผูกพันต่อพรรคการเมืองกับพฤติกรรมทางการเมือง จากผลการศึกษาวิจัยของนักวิชาการทางรัฐศาสตร์ โดยเฉพาะชาวต่างประเทศซึ่งนำมากล่าวโดยสังเขป ทั้งนี้เพื่อชี้ให้เห็นว่าความผูกพันพรรคการเมืองมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางการเมืองที่ชัดเจน

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย เป็นการกล่าวถึงขั้นตอนของการวิจัยทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะของประชากรวิจัย กลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือวัด การทดสอบความเที่ยง ความตรงของเครื่องมือวัด เกณฑ์การให้คะแนนคำตอบในแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐานของการวิจัย

บทที่ 4 การวิเคราะห์และตีความข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ถึงการที่ข้าราชการตำรวจเข้ามามีความผูกพันต่อพรรคการเมือง สาเหตุของความผูกพันต่อพรรคประชากรไทย พัฒนาการของความผูกพันต่อพรรคประชากรไทย และลักษณะของความผูกพันที่เกิดขึ้น ซึ่งได้แบ่งหัวข้อย่อยเพื่อทำการศึกษวิเคราะห์อย่างละเอียด จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ ความประทับใจต่อพรรคการเมือง การกล่อมเกลாதองสังคม การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กับพรรคการเมือง ความผูกพันจงรักภักดีต่อพรรคการเมือง และลักษณะของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพรรคการเมือง

บทที่ 5 สรุปเนื้อหาสาระในประเด็นศึกษาทั้งหมด ให้เห็นเป็นรูปร่างและเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน เพื่อเป็นการพิสูจน์สมมติฐานของการศึกษา และข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อเป็นประโยชน์และสมความคาดหวังที่ตั้งไว้ต่อไป